

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
11 novembre st. v.
23 novembre st. n.

Ese in fiecare duminică.
Redacțiunea :
Strada principală 375 a.

Nr. 45.

ANUL XXVI.
1890.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei

Subt teiu.

Sub umbra de teiu stufos
Neica mi s'aședă jos,
Jos pe verde pajișce,
Intr'un colț de mirișce ...

Teiu-i nalt și crăcănat,
Neica scurt, neica-i legat;
Teiul e bătrân, cu flori,
A n'florit de cin'deci de-ori.

Neica patruđeci de ai
Implini cu chfu și vai,
Teiul are flori de véră,
Neica are flori de érnă.

Teiu-i nins și ninge jos,
Umple lunca de miros,
Par' că-i mire 'mpodobit,
Tinăr, gata de nuntit.

Neica-i nins de traiul greu,
Că-i fu dat de Dumneđu
Véra totă să muncéscă,
De iubit să nu iubéscă.

Fóie verde fir de meu,
Trece fata lângă teiu :
— Bună vremea, surățică !
— Mulțămim mēi moș Bănică ...

Éca veți minune rară ?
Érna s'a virit in véră ...
Pică flori peste ninsóre,
Ce mai semn să fie óre ?

— Semn de dragoste târđie,
Fa surată, fa Marie ;
Véră sus, nea dedesubt,
Fată și flăcău trecut.

— Nu đu ... Frunza troenită
Să véreze nu-i ursită,
Și nici florile din maiu
Cu érna să aibă traiu.

Julie, 1890. Bolintin.

Cătră casă.

— Schiță. —

Pupă un studiu îndelungat de 8 ani de ڊile ce-l făcui dimpreună cu amicul meu Frunđescu la școlele cele înalte din Viena, me decisei în fine a me rentórce acasă, la locul meu natal, la iubiiții mei părinți, cari de câțiva ani nu-mi mai scriseseră și așa nu mai șcieam de mai erau ei în vieță séu ba. Amicul meu Frunđescu eră éráș de părerea mea, și așa ne înțeleserăm a călétóri împreună, cu atât mai vértos, căci locul seu natal eră o cale de óră pe picióre departe de al meu.

Eră tocmai în luna lui ianuarie 1850 când trăsura cu doi cai aprigi stetea dinaintea cvartirului nostru, așteptându-ne ca să ne conducă până la gară. În fine tóte erau gata de pornire, conșcolarii noștri ne strînseră mânilor pentru ultima óră, și trăsura începui a se mișcă cu noi ca vântul prin stradele cele frumoșe ale Vienei, și în jumétate de óră ajunserăm la gară. Ací ne coborîrăm jos, plătirăm visitiului un bacșiș bun, și intrarăm mergénd deadreptul la cassă, ca să ne scótem biletele de călétorie, căci clopotul sunase deja a doua óră. Cătă lume eră acolo inghesuită, nu se póte spune. Totuș reușirăm a ne scóte doue bilete pentru clasa a II-a până la Pesta, și ne urcarăm intr'un vagon. Amicul meu cumpéră dela un vëndétor de gazete ce alergá strigénd în sus și în jos — o carte, ce conținea revoluțiunea din 1848/9 — pentru ca să cetim călétorind și astfel să ne fie călétoria cu atât mai plăcută. Clopotul sună a treia óră, locomotiva scóse un fluier puternic, și trenul intrég se puse în mișcare.

Viena, acéstă cetate renumită pentru frumusețea ei, unde petrecurăm atâta timp, rămânea tot mai mult în dărétul nostru. Numai vérfurile palatelor și a bisericilor celor grandióse se mai zăriau încă. De și ími iubiam patria cu infocare și eram în stare să-mi jertfesc tot sângele pentru dēnsa, totuș când Viena nu-o mai véđui, doue lacrimi ími undară fața. Amicul meu eră mai voinic decât mine, el bea vin și fumă tutun, nici că-i pásá. Eu eram reu dispus, căci de și șcieam că am să merg în țera mea frumóșă, ce atât o doriaș, am să-mi véd părinții și rudeniile mele, totuș nu-mi puteam face voie bună. Presimțiam un periclu, asta o șcieam bine, căci mi se mai întâmplase de multe ori asemenea casuri analóge.

— Hei prietene! nu fi trist; au dorești pe frumóșa Clara, — ími ڊise amicul meu, — ascultă să-ți cetesc căci nu inședar am dat banii pe astă impisfritură.

— Ceteșce dară, íi ڊisei eu.

El începuse a ceti, dar nu mult după aceea ochii mei se umplură de nou de lacrimi, căci auzind căte se întempleră chiar în comitatul meu, cugetam la iubii mei părinți, la moșul meu Vodă, ce atâta me iubii și din a cărui inițiativă fusei trimis la școlă; cugetam la frații mei cari trebuiau să fie acum unul de 19, ér celalalt de 21 de ani, că pôte ei nu vor mai fi în viêtă căci de aceea nu-mi mai scriseră ei nimic de câțiva ani: cugetam đic la dênșii, cugetam la căsuța mea, în care crescusem anii copilăriei; cugetam la frații mei de joc cu cari îmi petreceam de dimineța până sêra și alte multe planuri și idei îmi veniau prin minte. Nici nu observasem, că amicul meu privii drept spre mine și încetase de cetit, el îmi đise:

— Bine, frate, de nu ești atent, să fiu turc de-ți mai cetesc un șir.

— Ceteșce amice, te rog, îi đisei eu, voi fi atent la tot cuvântul.

— Numai cu condițunea aceea te voi ascultă đise el, și începuse de nou a ceti.

Dar de-odată căđu ca un fulger peste mine când auđii că o parte a satului meu natal fusese arsă, și locuitorii duși la munte de frica insurgenților.

Atunci đisei amicului meu: Cine șcie sêrmana mea căsuță fi va fost scutită de foc și părinții mei fi vor vii?!

— Dđeu șcie, đise el, observând tot acêsta și despre părinții lui, căci nu căpêtase nici el de acasă nici o epistolă de câțiva ani.

Cetind mai departe aflarăm, că un amic al nostru cu carele studiasem în gimnasiul din X fusese omorît. Sêrmanul, điserăm noi, Dumneđeu să-i ierte păcatele, bun student ér.

Asemenea aflarăm între cei căđuți în luptă și un nume, care mai bine éră să nu-l fiu auđit. Ér numele fratelui meu celui mai mare care fusese împușcat. Atunci par că un nor îmi întunecă mintea, căvta timp nu mai putui đice nimic, eram ca omul ce nu mai are nimic pe lume; apoi căđui în genunchi, đisei o rugăciune pentru fratele meu, și remăsei cu sufletul cernit. Amicul meu cetise capitoliul cel din urmă, fără de a află ceva despre familia sa, apoi începuse a me mângăia și a-mi apreția un viitor frumos.

Trenul sosi cu noi la Peșta; aici ne coborirăm jos, petrecurăm câteva đile în acêsta capitală, cercetarăm museul, studenții români (fôrte puțini) ce erau acolo, cercetarăm și alte locuri mai însemnate, și apoi plecărăm érăș spre orașul Alba-Iulia din Ardeal. Ací aflarăm mai multe urme neșterse despre acea tristă revoluțiune ce se finise deja. De ací până la satul meu natal ne luarăm o saniă, care avea să ne conducă la nefericitul și mult doritul loc.

Sania plecă cu noi din Alba-Iulia la 8 ore dimineța; timpul éră frumos. nu plouă, nu ninge, inse éră peste măsură frig și néua cea mare acoperise drumul așă, încât nu se mai cunoșcea nici urmă de el. Merserăm điuva întregă, fără a mai da de vr'un sat; locurile acestea, de și credeam că-mi sânt cunoscut, totuș par că éră minune, nu me pricepeam de loc, nu me șcieam orientă prin aceste locuri ce păreau a fi pustii. Amicul meu érăș se miră mult de aceste locuri ce-i păreau și lui cunoscute, ér visitiul nostru, carele șciea mai bine decât noi tôte poteciile, ne conduse fără voia nôstră printr'o pădure, đicend cumcă drumul cel nou e pe acolo, ér cel vechiu, pe care-l cunoșceam noi, đicea cumcă e părăsit. Noi îl ascultărăm și el ne conduse tot mai afund prin pădure fără nici cătă urmă. În fine se innoptă, éră la 7 ore și noi nu mai dam de nici o locuință omenescă. Amicul meu care éră acum mai trist decât mai

nainte, me făcú atent la niște urme mari ce se puteau vedé pe névă; el đicea cumcă sânt urme de lupi, asemenea đicea și visitiul nostru arătându-ne un »revolver« încărcat cu 6 plumbi. Eu și amicul meu aveam fiecare câte un revolver, căci ne temeam de vr'un periclu ce putea să ne intimpine, și de aceea ne procuraserăm tôte cele necesare pentru o călătorie mai îndelungată. Visitiul nostru ne făcuse atenți, la plecarea din Alba-Iulia, despre tôte acestea.

Eu întrebai de visitiul, că la câte ore putem să fim în satul meu? el îmi đise: de-am fi mers pe drumul cel vechiu, care inse e primejdios, puteam fi la 9 ore acolo, dar pe acesta nu putem ajunge înainte de 10 ore.

— Mână dară caii să ajugem odată, fi đisei amicul meu, căci am înghețat de frig.

Visitiul dete biciu cailor și ei mergeau ca vântul prin pădurea aceea plină de zăpadă. Trecuse deja 10 ore și noi nu mai ajunsesem la locul dorit. Dalba lună și mulțimea nenumărată a stelelor sclipiau pe cer ca tot atâtea faclii aprinse. Arborii erau încărcăți de zăpadă și pocniau de mărimea gerului. Visitiul mână caii bărbăteșce, sania lunecă ușor par că sbură cu noi. Căii inse deodată începură a se încruntă suflând a osteneță, începură a se stringe între sine, și căutau să éșă din pădure. De aceea visitiul începuse ai mână și mai tare. Amicul meu se uită infricoșat pe câmpia aceea plină de zăpadă, căci eșisem din pădure, și deveni atent la un sforăit al cailor. Visitiul ținea frênele strinse în mână și nu đicea nimic, cu tôte că rătăcisem și nici el nu șciea mai bine decât noi ce însemnează acêsta sforăitură și neliniște a cailor ce din ce în ce devenii tot mai mare. Dela o vreme el ne spuse franc cumcă ne rătăcisem și nici el nu șciea pe unde s'apuce; cu atât mai puțin noi. Noi îi điserăm că să deie curs liber cailor; el ne ascultă și ne đise să ne preparăm de luptă. În momentul acela un urlet puternic făcú să resune câmpia aceea pustie și să esplice neliniștea cailor. Urletul se repeți și din alt loc, și îndată apărură pe câmpie niște puncte negre ce se mișcau pe zăpada sclipicioasă spre noi. Erau lupi, cari atrași de mirosul cailor acoperiți de sudóre, veniau ca să ne sfășie. Curaj! đise amicul meu scoțendu-și revolverul încărcat cu 6 plumbi, asemenea făcui și eu și visitiul. Căii fugiau ca turbați. Unele puncte negre erau deja aprópe de noi, ér altele tare departe, neputend, sigur din cauza fόμεi, a alergă ca ceialalți. În fine écă-i ací; foc! strigai eu camerađilor mei, și pe loc 3 lupi scóseră un urlet infricoșat și căđură roșind zăpada cu sângele lor. Îndată ceialalți ce mai remaseră în viêtă se aruncară asupra lor și-i rupseră în bucăți. Sania mergea ca trasă de doi bălauri. Cu tôte acestea numărul lupilor în tot minutul creșcea. Focurile nôstre curgeau des, tot plumbul culcă la pământ câte o bestie sêlbatecă.

Cu tôte acestea inse periclu nu éră încă invins. Cât va să dureze acêsta luptă, îmi đise amicul meu; până când vor mai puté fugi acești cai osteniți, fără a nu căde pradă ferelor sêlbaticce ce ne urmăresc; pană când ne vom puté noi apêrá viêtă fără să ostenim, și pană când vom mai avé plumbi pentru acești óspeți nechemați? Mirare mare că nu dăm de nici un sat. În fine se păreau a fi mai puține bestie ce ne urmăriau. Visitiul prinse frênele éră în mână, caii inferbințați stătură locului ne mai putendu-se mișcă de osteneță. Noi ne coborirăm jos din saniă, visitiul acoperi caii cu niște haine călduróse. Bestie ce urmăriau sania erau aprópe de noi, traserăm încă odată asupra lor, cu tôte că mânil ne erau aprópe înghețate și astfel nu mai remase nici una în viêtă. Noi multămirăm lui Dđeu cu toții pentru că ne-a mântuit din primejdiă. Urmă apoi o liniște mare, numai cri-

vêțul de miadă-nópte suflá din când in când cu putere, făcând să ne inghețe sângele in vine — totul erá altcum pustiu. Căutarăm la orologiu, erau 12 ore din nópte. Creșdend cumcă am scăpat de periclu, pornirăm de nou prin acea pustiá, fără de a șci inco-tro. Frica, cá alt periclu nou ne va întâmpiná, ne cuprinse éráș inima. Desperasem cu totul.

In fine căđui in brațele amicului meu și me cuprinse somnul după atáta frică și ostenelá. Dar curénd éráș me deșteptai, caii mergeau incet, jumétate de nópte trecuse deja de mult. După multá ráttácare in drepta și in stránga, étá cá auđirám látratul unor cáni. Dómne ajută! ăisei eu, aici trebuie să fie vrún sat; și mergénd in spre locul de unde veniá látratul, ne pomenirám inaintea unei căși. Cáni látrau cu putere la noi, și sáriau să ne mușce. Dar un moș cá-runt încárcat de ani eși din casá ca să ne apere de furia cánilor. Noi ne coborirám jos din saniá, dete-rám moșului binețe și-l rugarám — după ce-i spuséram cá cine súntem și unde voim să mergem — ca să ne lase a ne odihni la densusul până la ăiua. Moșul ne mulțámi prieteneșce și ne chemá in casá. Intránd in láuntru, aflarám doue mueri torcénd lângá cuptorul cald. Una dintre ele erá o babá bétraná, pe semne nevésta moșului, ér ceealaltá erá o fetiță ca de 16 ani, albá și frumósá ca un crin. Ele torceau voioșe din caerele stufoșe, dar când intrarám noi in láuntru, ele se sculará inaintea nóstrá și ne priviau cu ochi mari, creșdend cá súntem pánduri impéráteșci cu cari n'ai să glumești. Dánd și aci binețe, ele ne mulțá-mirá frumos și ne imbiará să ședem pe scaunele lor de lângá cuptor, cáci ne vedurá plini de érná. Eu și amicul meu le ascutarám, cáci mulțámindu-le frumos ne aședarám lângá cuptor in vreme ce moșul con-duse pe visitiul și caii intr'un grajd cálduros. Venind și moșul in láuntru mai vorbirám apoi multe verđi și uscate de jumétate inghețate și la întrebarea denu-sului fi povestii întémpierea nóstrá din pádure, ér el făcéndu-și cruce, ne spuse cumcă ađi súnť 5 ăile de-când preotul lor numai cu greu a putut scăpá de o haitá de lupi. Apoi îl întrebáram de numele lui, de numele satului, și el ne spuse cumcă se chiamá moș Avram, ér satul se chiamá Frunđeșci. Atunci amicul meu sári in sus de bucurie, ími strínse mána și-mi ăise: Cugetá amice, pe unde am ráttácut noi și cáttá dragá de vreme am perdut, cáci mai nainte trebuia să ajungem in satul teu, apoi aici. Mi se párea mie cá aces sat o să fie Frunđeșcii, dar cam stam in dubiu, cáci mult timp nu am fost nici când in el, tot stráin am fost, tot prin orașe la școli și nici ómenii din Frunđeșci nu-i cunosc nici a patra parte, d. e. pe moșul Avram numai cu greu ími aduc aminte să-l fiu vedút cândva.

— D'apoi, moș Avrame, ăise éráș amicul meu, ce șcii, să-mi povestești despre familia Frunđeșcilor de aici.

— Multe șciú, domnișorule, ăeu multe șciú să-ți spun, chiar cu tata și mama dtale, cáci acum te cunosc cine ești, am párásit satul mai anțerț și am fugit la munte de frica Ungurilor și când ne-am întors acasă párinții dtale s'au mutat in satul vecin, făcéndu-și acolo o casá, cáci acésta de aici se ruinase tótá.

— Dar cum se chiamá satul vecin in care s'adus familia Frunđeșcilor? întrebai eu pe moș Avram.

— Dragul meu, satul acela nu e departe de aici și se chiamá . . . X.

— Auđi amice, o să fim de aici 'nainte la olaltá. Pare-mi și mie bine, frate, ăise amicul meu strín-géndu-mi mána.

Muerile din casá care se scularerá fórté de nópte ca să tórcá, vorbiau și ele ceva, adecá baba ăicea

fetei: Acesta e feciorul bétránului Frunđeșcu care l'a dat la școlá să-l facá domn, veđi-l ce mustetá résu-citá are și cáť e de frumos, mult s'a schimbat de când nu l'am vedút incát nu l'aș fi cunoscut de m'ai fi omorit, decá nu spunea el cá cine este.

Moșul ne mai spuse apoi la rugarea nóstrá despre revoluțiunea ce a trecut peste ei, și alte multe adevéruri și necasuri de ale románilor; și le spunea moșul așá de frumos incát să-l tot ascultí; dar co-coșii intr'aceea prevestirá revérsatul ăorilor. Muerile își gátaserá fuiorul din furcă și vorbiau și ele cu noi spunéndu-ne intrealtele cumcă anul acesta au avut fuior fórté mult.

— Visitiul nostru trebuie să fie sáțul de somn, ăise amicul meu, să mergem să-l sculám și să ple-cám, cáci étá a intrat alba 'n sat.

— D'apoi domnișorilor, ăise moșul, — ian mai stați o lécă să ve dau ceva de mán-care, cum să ple-cați așá dela casa mea; și să fii vedút acum muerile cum erau pířjol de bárbate ca să ne facá mán-care.

Baba puse cáldarea cu apă in lanț, ér fata cu mánecile sufucate până la cóte, se puse pe cernut, ca să ne facá o mánáligá, talpa cășii la román. Noi mulțámirám moșului și muerilor celor atát de har-nice și scularám visitiul care indata prinse caii. Apoi luándu-ne remas dela toți și mulțámindu-le pentru ospitalitatea și bunávoința, calea ne-a arátat-o, ple-carám.

Érá la 8 ore. Cerul erá de tot senin. Razele só-relui se resfrángeau pe néua scliciciósá și ne surideau cald și dulce. O liniște mare domniá impregiurul nostru, care se conturbá numai prin pocnitriile biciului ce le făcea visitiul asupra cailor. Noi de și obosiți, cáci tótá nópteá nu durmisem nimic, eram voioși și bine dispuși. Cáteva minute numai și eram in brațele moșului meu Vodá, care me iubiá cum numai se póte spune. Apoi trecurám prin pádurea dela marginea satului meu; cáte suveniru dulci din trecut erau incop-ciate cu fiecare arbore, pe după care ne jucam, cu fiecare créngá unde ne erá »țuțulușul« nostru. Acestea le gândiam in mine și sufletul mi se umplú de o bucurie incát esclamai: »O Dómne! mare ești tu, și minunate súnť lucrurile tale. și nici un cuvént nu este din destul spre lauda mării tale!«

Đicénd acestea, aveam ochii îndreptați spre cer, și când privii inainte, étá cá zăresc turnul bisericeii, zăresc biserica, acest sfánt locáș unde moșul meu me ducea in brațe de sárutam sfintele icóne, ancá in frageda etate fiind. Peste drum de bisericá étá se ză-reșce un edificiu pompos; e școlá acest loc, unde am primit cele dintéiu cunoșcințe de luminá, unde moșul meu Vodá me ducea in tótá ăiua de máná și ími ăicea: »Ascultá micul meu ceea ce-ți spune invéță-torul teu, și invéță, cáci de mare tolos íți vor fi siaturile lui in viețá. La 11 ore moșul veniá éráș după mine la școlá. Intrebá pe invéțător cá ce am invéțat și eu trebuia să respund lecțiunea in prezența lui, pentru ca să se convingá despre sporul ce-l făceam in fiecare ăi. Nu voi uitá in viețá pe moșul meu cum zimbíá auđindu-me cum raspundeam din cap lecțiunea, cum socotiam, și apoi când cántam cáte-odatá, atunci ăicea densusul cá glas frumos ca al meu nu a mai au-đit el in tótá viețá lui. Apoi sárutándu-me și mulțá-mind frumos bunului meu invéțător, me ducea acasă la pránđ. Aci apoi cántam moșului mai cáteva cân-tári, și el nu mai putea de bucurie. Atáta me iubiá densusul, incát nu am destule cuvinte de-a o spune acésta. Cu cáttá plăcere ími aduc aminte de acele timpuri fericite. Inima-mi tresare de bucurie, aș vré par cá să mai fiu odatá copil mic cum eram atunci.

Êtă-ne in sfârșit aprópe de sat; dar óre a pa-
tra casă din colț acui să fie? O cunosc, e casa nós-
tră. Mulțămescu-ți ție Dómnne, căci a scăpat de foc,
căci numai partea despre apus a satului a fost arsă.

— Mână caii, Petre, colo pe drumul bisericeii,
đisei visițiului, și să tragi la casa cea mare unde se
vede o fântână afară.

Eu și amicul meu ne coborîrăm jos din saniă,
și mergeam in urma ei pe picióre. Un părauș ce véra
și mai vértos in timpul ploios murmurá și șopotia
pe lângă drum spre sat, acum eră inghețat până in
fund. Liniște mare domniá pretotindenea in acest
anotimp. Intrarăm in sat. Trecurăm pe lângă mai
mulți ómeni cari se uitau lung in urma nóstră, cre-
đend că sântem atari advocați séu esecutori dórá,
nici unul in se nu ne cunoșcea.

Fiind aprópe de biserică, écă se vede eșind ci-
neva din tr'ensa, eră un moș bêtrân, încárcat de ani,
alb ca néua, ce mergea incet ráđimendu-se in o cărjá
tare. Ajungându-l îi đisei: Iubite moșule! și ochii mi
se umplură de lacrimi, el se întórse cătră noi, me
privi lung, dar deodată veni la mine, me strinse in
brațe, me sărută de mii de ori, lacrămile îi curgeau
șiróe din ochii lui cei aprópe stinși și nu putea đice
nimic. Intr'un târđiu in se venindu-și mai in fire, ími
đise: »Haide micule! la biserică.« Apoi luându-me
de mână, me duse inaintea altarului, unde apoi inge-
nunchiarăm și mulțamirăm lui Dđeu pentru că ne-am
mai intêlnit odată sănetoși in vieța nóstră.

De aci apoi ne luarăm cătră casă, ținend pe
moșul de mâna dréptă, ér amicul meu de cea stângă,
și așá mergeam incet vorbind. Atară la pórtă me aș-
teptau părinții, cari plângeau de bucurie și nu încá-
peau care să-mi dea mâna și să me sărute mai in-
grabă. Apoi intrarăm in chilă, aci amicul meu íși
afli pe părinții sei, cari auđind de sosirea lui, veni-
seră până la noi, ca să-l intimpine. Câte inimi plân-
geau de bucurie in acel minut! câte rugăciuni fer-
binți se înălțară cătră bunul Dđeu, pentru că ne mai
văđurăm odată. Oh! Dómnne sfinte! mulțămescu-ți ție
đicea moșul, căci m'ai invrednicit să mai véd odată
pe micul meu nepot in pace, sănetos și luminat, să
pótă folosí omenimei și națiunei sale; đicend acestea,
moșul me prinse de mână, me sărută de mai multe
ori, și cum se uitá așá la mine, deodată căđu pe
pat fără suflare. Sufletu-i nobil sburá la Dđeu.

Êtă cât avui fericirea de a petrece impreună cu
cu iubitul meu moș, ce atáta il iubiam și me iubiá,
acum când șcieam mai bine ai ascultá sfaturile lui
cele pline de invěțături, dar asta a fost voia celui
Atotputernic. Nu voi uitá in veci cum moșul meu in
tótă séra ne povestiá multe din pățeniile lui și așá
de bucurosi il ascultam. Revoluțiunea francesă așá de
frumos o șciea povesti, de se stríngea satul in íntreg ca
să-l asculte, căci și el luase parte in resbelul contra
lui Napoleon, ba căpétase și o rană la mâna stângă,
și avea cunoșcințe estinse căștigate din esperință. In
tótă điuva me duceam cu mama-mea la morméntul
lui, și plângeam acolo ca un copil mic, și me rugam
lui Dđeu pentru sufletul lui.

George Cătană.

Copilul și soldații.

Ga ascultă, mamă bună,
Auđi tobele cum sună?

Uit'te, pe drum inșirați!
Trec mulțime de soldați.

Mulți sânt, Dómnne, mulți la număr!
Toți cu pușcile pe umér.

Ce frumos se duc la rënd
De odată toți pășind!

Inainte toboșerii,
Musicanții, ofițerii;

Eră după musicanți:
Șiruri lungi de dorobanți.

Unde merg așá cu zor,
Par' că-s niște șoimi in sbor?

— »Se duc, dragă, la hotară,
»Să păzescă-acéstă țeră;

»Să ne apere moșia
»De dușmani, bată-i pustia.

»Că dușmani in lumea mare
»Ca Românul nimeni n'are;

»Ca românul nimeni nu-i
»Strímtorat in țera lui!

»Câți vecini avem p'aprópe,
»Toți ne sapă 'n taină grópe;

»Toți ar vré să ne sugrume,
»Să ne stingă de pe lume.

»Și in ura lor cumplită
»Stinge-ne-ar intr'o clipită,

»Ne-ar sdrobi, dar nu cutéză:
»Dorobanții stau de pază!»

— Dragi soldați cu pasul iute!
Dumneđeu să ve ajute,

De dușmanii ne'mpăcați
Románimea s'o scăpați.

Când ve véd, ce bine-mi pare!
Ah! de ce nu sânt mai mare,

Harnic pușca de purtat:
Să me fac și eu soldat!

P. Dulfu.

Cugetări.

Primul lucru ce il ceri unei femei, e să fie fru-
mósă, al doilea deștéptă, și apoi celelalte.
Și trebuie șciut că prima impresiune, e ce e.

»Ce bine e să trăești la țeră. Frunđele nu te pis-
muesc, lanurile de grâu nu te vorbesc de reu, pădu-
rea nu-ți șoptește intrigi: Ești fericit.

Femeile au mai mult amor propriu decât băr-
bații; in se când cad, cad de nu se mai ridică.

Tóte se fac din interes. Numai iubirea de mamă
e desinteresată de tot.

Lume-i place să fii vorbăreț.

Vénâtere de crocodili pe malurile Nilului.

Carol VII LA MARI SEI SUPUȘI.

— Dramă în 5 acte, de Ales. Dumas. —

Persónele :

Carol VII, regele Franței.
Contele Carol de Savoisy.
Yaqoub, tânăr arab.
Berengera, contesă de Savoisy.
Agnès Sorel.
Jean, bastard alui Orléans.
Isabelle de Graville.
Guy-Raymond.
Andrei, arcaș.
Jehan, asemenea.
Capelanul.
Baltazar, șoimar.

Arcași, paji, curteni ai regelui.
În castelul Seignelais (Berry.)

ACTUL I.

O sală gotică. În fund o ușă ogivală ce dă într-o curte, între două fereste cu gemuri colorate. La dreapta spectatorului o ușă mascată printr-o tapiserie. La stânga un cămin mare; o altă ușă de asemenea mascată printr-o tapiserie și dând în camera de onoare. Panoplii naturale de fiecare parte a ferestelor. Lângă cămin, un crucifix.

Scena I.

Mai mulți arcași lângă foc; *Yaqoub* culcat pe partea opusă, pe o pele de tigr; la ușa din fund apar deodată: un *pelerin* (contele) și *Andrei*.

Pelerinul. (Pe pragul ușei.) Dău fie cu tine!

Andrei. (Trecând înaintea lui.) Intră, pré sfinte.

Stăpânul nostru, Carol de Savoisy, te va primi cu brațe deschise.

Pelerinul. Mulțumesc. (*Yaqoub* tresare la auzul acestui glas și se întornă.)

Andrei. Sântem însărcinați a te pofti să șeși chiar pe jețul stăpânului nostru.

Pelerinul. Înainte de a me odihni, precum voi îmi dăceți, voesc să merg la mormântul străbunilor seniorului și să rog pe Atotputernicul...

Andrei. (Scoțând o chee.) Arcaș, ie cheia acesta și condu pe pré sfântul. (*Pelerinul* și *Jehan* es.) Ș-a-cum, care din voi, arcași vestiți, pôte să se fălăscă c'a ucis la 120 de pași, dintr'o singură săgetă, căprioră ca ceea care am ucis-o eu. Din đori o pândiam neconținut, ș-a trebuit să străbat ca un mistreț printre spini și tufișe, de mi-am făcut și fața și mâ-nile numai sânge! (*Lui Yaqoub*.) Ce? tu rîdi?

Jehan. (Intrând.) Lăsați colo pe sêlbatecul ista.

Yaqoub. (Intorcându-se.) Cum?

Jehan. Dară se pricepe el în arta vênatului? Vênatul e plăcere vrednică numai de nobile și de creștini.

Yaqoub. (Șieși.) Eram copil încă: într'o dimi-nătă, veni tatăl meu în cort, cu ochiul infocat, cu gâtul înădușit, — și aruncându-și la pământ arcul și săgețile, dișe: »*Yaqoub*, pe *Mahomet*! satul nostru trebuie să fie blăstemat; în fiecare nôpte îmi pierd câte un miel din turmă; leóica ér s'a înădit la stână; am vêđut urmele pașilor sei pe năsip. Negreșit, ea trebuie să aibă pui mici în vr'o ghizunie. Eu n'am respuns nimic; dar, când tata plecă de-acasă, luai arcul și săgețile sale, pornii la stână, și acolo, lungindu-me ca șerpele la pământ, me pusei să urmăresc leóica. O vêđui trecând Nilul în not; îl trecui și eu tot prin aceeaș parte, ca și dênșă; credea ea să-mi ascundă în deșert prada-i; dar intrai în deșert ș-o urmării fără astêmpêr. Doborîta de arșița sórelui

la zenith, ea caută să se umbrêscă lângă piciorul marelui sfânt de granit, — sentinelă antică a anticului deșert; obosit și eu ca dênșă, ca și dênșă me odihni acolo. Ca și dênșă îmi reluai drumul, și, până 'n sêră, pasul meu grăbiă pe al seu; apoi de-odată nu mai vêđui nimic, Nemișcat, așteptând cel mai mic zgomot ce ar puté pătrunde până la urechile mele, înaintând pe acea mare de năsip, ascultam, reținându-mi chiar respirația. — Câte-odată, se auđiau în depărtare niște mugete surde; cătră ele, ca un șerpe, me strecuram în umbră. În drum, o peșteră nêgră deschisă de-odată gura ei spăimentătoare înainte-mi; și în afundul ei zării, dar fără să me îngrozesc, doi ochi scânteietori ce s'ațintiau asupra-mi. Nu mai aveam nevoie de zgomot, nici de urmă, căci, eu și cu leóica, ne aflam față în față, în culcușul ei! Ah!.. să fii privit lupta îngrozitoare și hazardată, în care omul și cu leul mugiau amêndoue... Dar mugetele unuia, după puțină vreme se stinse... apoi, cu sânge se roși tot năsipul de prin pregiur! — Și, când resări din nou ziua, ea lumină mai întei pe-un copil ce dormia liniștit lângă coma unui leu mort. — Ast copil, creștinilor, nu ve pôte sluji voue de pildă, vênătorea unui leu e o plăcere păgânescă...

Andrei. Taci, Sarazine!.. Când creștinii plecă să vênaze prin pustietățile în cari trăesc ființi de-al de tine, (arătând pe *Yaqoub*), éta vênatul ce-aduse ei în Franța. (Desfăcându-și arcul și săgețile, le pune într'un colț.)

Scena II.

Aciași, *Guy-Raymond*, eșind din drépta.

Arcașii. Êta *Raymond*! Bună ziua!

Raymond. Bine v'am găsit, frați! (*Lui Andrei*.) Bună ziua nas roșu! tot cu vênatul te indeletnicești? (*Andrei* îi arată căpriorul.) (Apropiindu-se de *Yaqoub*.) Dar tu, tinerul meu tigr?

Yaqoub. Ei?

Raymond. Êta-l că mugeșce. — Dar șcii tu, că fără mine, necuratule Sarazin, ai rage încă în deșertul teu blăstemat, și nici c'ai purtă la gātu-ți astă sgară de aur, pe care oricine pôte ceti: »*Yaqoub* Sarazinul e proprietatea seniorului Carol de Savoisy, conte de Seignelais.« Tocmai astă-ți dă un rang deosebit în mijlocul dróiei de slugi ai seniorului. Când te-am prins eu, tu, gol ca o reptilă, te svîrcoliai la razele sórelui arđetor; mie, sclavule, îmi datorêști tu pânea, straele ce le porți, adăpostul, — și decă ai uitat tu cumva tôte aceste, éta că acum îți aduc aminte.

Yaqoub. Bine; îmi amintesc!

Andrei. Dar ian spune-ne ceva *Raymond* din luptele la care ai luat parte.

Raymond. Cred că șciți, că Carol VI a murit, și că junele și cocolitul seu succesori a fost încoronat cu mare grabă la Poitiers.

Andrei. Pe legea mea! în fundul cetățuieiăștia ești ca în tartar, — nu mai afli nimic din cele ce se petrec în lume.

Raymond. Hei! mieluseii mei! nici șciți va să dică cine va mână turma? Dar suiți-ve în turnurile cetăței, și cât mai neintârđiat veți puté zări apropiindu-se, ca un zîd de fer, treideci de mii soldați, — din cari unii strigă: »*Burgonia*!« și ceialalți »*St. George*!«

Andrei. Cum? Anglejii și Burgunđii sânt așa de aproape de noi! — și încă 30,000 după cum dăci tu?

Raymond. Chiar așa, dragii mei! — Și Bretonii vin de altă parte ca să le mai aducă încă un nou ajutor.

Andrei. Din trei părți! — Dar Parisul?

Raymond. A capitulat! și contele Bernard ce comandă acolo, fu tras în jură. Enric al VI al Angliei e proclamat rege al Franței, și Bedford regent.

Toți. O!

Raymond. Totuș, marele căpetenii engleze ce-au căzut sub loviturile lancelor noastre, probază încă, că Franța nu-i cu totul desarmată; și momentele ce se aproprie, vor dovedi lumii întregi: cât prețuesc drapelurile noastre.

Andrei. Cu toate astea frate, este unul între noi, cărui preț puțin i-ar păsa decât ar fi francez sau englez.

Raymond. Cine?

Andrei. (Arătând pe Yaqoub.) El!

Raymond. (Adresându-se la Yaqoub.) Așa-e?

Yaqoub. Așa! — Ce-mi pasă mie de Armaniac cu crucea-i albă, sau de Burgan cu crucea lui roșă? Ce-mi pasă de cine e slab sau cine-i puternic? Nici Carol, nici Enric n'au drepturi mai multe asupra sângelui meu. Franța ori Anglia, ori-care, tot va trebui la urma urmei, — într-o zi să jertfescă pentru Yaqoub, fiul lui Asan, șese palme de pământ. Și Carol ori Enric, ori câte dorinți absolute ar avea în viața lor, — de îndată ce vor înceta de a trăi, nu se vor bucura de ceva mai mult decât poate avea Yaqoub!..

Raymond. Așa ar fi numai atunci, când câinii n'ar voi să se inrupte din hoitul teu, pentru ca să scutescă pământul de-un astfel de pângărit.

Andrei. Și când ai părăsit tu pe contele?

Raymond. Acum o lună, am plecat amândoi din câmpul dela Beange; el către Bretania, eu pe drumul opus, căci trebuia să îndeplinesc o însărcinare nu prea ușoară; mi-am urmat drumul cu mari greutateți până ce să pot ajunge la sfântul-părinte și să-i dau mesagiul meu. Eu, etă-me-s, mi-am îndeplinit în totul sarcina. Dea Domnul ca și contele din partea lui să aibă o astfel de reușită. Faceți-ve cruce pentru el! (Toți își fac cruce. Cu privirea el ordonă lui Yaqoub să-și facă și el. Yaqoub încrucieșază mâinile pe peptul său și plecă capul.) Hei tu! n'auzi?

Yaqoub. Facă-se așa după cum faceți voi! Isus și Mahomet sunt doi profeți puternici.

Raymond. (Scoțând pumnalul.) Privește pumnalul acesta: De ți se va mai întemplă vreodată să amesteci aceste două nume, Yaqoub, la cea întâi frasă, îți făgăduesc că cu acest fer voi pironi limba-ți de cerul gurei tale.

Toți. (Apropiindu-se de Yaqoub.) Morte păgânului!

Yaqoub. (Ridicându-se și punând mâna pe iataganul lui.) Să nu ve apropiati, blăstemaților! Îndărât! căci pe Alah!..

Scena III.

Aceiași, Bérengèra, ridicând tapiseria. (Toți se opresc la înfățișarea contesei. Yaqoub încrucieșază brațele pe pept și rămâne în atitudine de cel mai profund respect.)

Bérengèra. Copiii mei! ce vuet e aicia? pe cine amenințați voi astfel?

Andrei. Pe acest păgân ce ne batjocorește.

Bérengèra. Dar știe el ore ce dice!.. Raymond ce făceai cu acel pumnal?

Raymond. Nimic, Dómnă! (Aruncându-l la picioarele lui Yaqoub.) Diceam lui Yaqoub să-i ascută tăișul. Auzi tu Sarazinule!

Bérengèra. Bine. Duceți-ve și veniți apoi deséră spre a ve rugă cu noi. (Ei es.)

Scena IV.

Yaqoub, Bérengèra.

Bérengèra. Yaqoub, etă-ne singuri: Spune-mi, ce mai eră încă?

Yaqoub. Nimic.

Bérengèra. Ce ți-a făcut?

Yaqoub. Nimic.

Bérengèra. Veți bine că eu nu știu ce s'a petrecut aici, și totuș cred că tu aveai dreptatea...

Yaqoub. Mulțumesc.

Bérengèra. Ei bine, nu poți să-mi mai dici alta nimic?

Yaqoub. Ba da: Că Mahomet are dreptul de a blăstema, și că el blăstemă.

Bérengèra. Yaqoub!..

Yaqoub. Nu știu pentru ce, dar știu numai că eu sunt blăstemat; că ura mea crește ca o gróză din zi în zi mai mult... și că mama-mea muri pe când eșiam pe lume.

Bérengèra. Nenorocitul!

Yaqoub. Nenorocit?... Nenorocit ce-i dreptul; căci, spune-mi de poți, cu ce-am păcătuit eu sorței, pentru ca să sufer astfel?... Vina mea-i ore, a mea? decât soțul teu, urmărind pe unul din supușii sei, a intrat într'o biserică, și acolo cu toate strigătele preotului ce slugia, l'a lovit de morte? — E vina mea decât sângele victimei a țisnit până la altar? — Decă furia lui nebunescă l'a făcut să uite că biserica eră un loc de adăpost, — e ore tot greșela mea?.. Și apoi, decât acest preot, spuse contelui că, pentru a spēla acea crimă și a imblândi furia cerescă, trebuia să inarmeze o corabie de, resboi, și ducând jalea pe malurile țerilor resăritene, să ne robescă, pe noi, drept pocăință, — e ore încă greșela mea? Și cum să nu me plâng eu, că tocmai în fundul deșertului furia lui orbă a trebuit să me ajungă? Oh! decât vre-un căpitan al triburilor dela Nil, pentru o asemenea crimă, și într'un asemenea scop, ar fi intrat în sinul familiei tale, — unde totul ți se inclină, — femeio! — și ți-ar fi luat fiul său pe tatăl teu; — și decât, ducându-l în pustiurile lui, s'ar fi purtat cu el așa precum toți se pórta cu mine aici, — decât i-ar fi pus în gât acest lanț, — numai atunci ai puté tu înțelege cum furia mea nu pôte reintră în suflet, tot așa de ușor precum intră ferul acesta în téca lui.

Bérengèra. O, da ești tórte nenorocit!

(Va urmă.)

N. A. Bogdan.

De ce?

De ce naintea mea tu eși
Să-mi tulburi liniștea senină?
De ce cu mâna-ți să m'apeși
Și blând din ochi să-mi verși lumină?

O, simt că tu nu me iubești;
De ce dar mi te-afți în cale,
Ca sufletu-mi să-l stăpânești
Cu farmecul zimbirii tale?

O, lasă-me să trec și treci,
Zimbirea nu ne mai desmierde.
Ce-ai pierde tu, de pier pe veci?
Nimic. Er eu? Știu eu ce-oi pierde!

George Murnu.

Leon C. Negruzzi.

Leon Negruzzi, născut în Iași la 5 iunie 1840' ca cel dintâi fiu al lui Constantin Negruzzi, a încetat din viață în noaptea de 15 spre 16 iulie 1890, la vârsta de 50 de ani. Invățătura de carte a început să o primescă în Academia Mihăilăenă din Iași sub direcția lui Malgouverné, ér la 1852 a fost trimis împreună cu fratele seu Iacob la Berlin, unde și-a terminat studiile liceale. La universitate voia să învețe medicina, dar disecțiile anatomice fiindu-i prę antipatice, a trecut la filosofie și la drept, ascultând prelegeri în Berlin și Viena, fără a dobândi vre-un titlu academic. Intorcându-se în țeră la 1864, a fost numit judecător la tribunalul din Iași și a înaintat succesiv până la Curtea de apel ca membru și ca procuror general. Sub ministeriul Lascar Catargiu 1871—1876 a fost prefect al districtului Iași; a mai primit prefectura pe timpul ministeriului de interne a lui Cogălniceanu în cabinetul I. Brăteanu; apoi a fost ales primul al Iașului și senator. Dela martie 1888 a funcționat erăș ca prefect, și în fine a fost numit episcop la aședămintele Stlui Spiridon.

Activitatea publică alui Leon Negruzzi s'a îndreptat și spre literară. Indemnat de mișcarea produsă în Iași prin Societatea »Junimea« și prin revista ei »Convorbiri Literare«, înființată delă 1 martie 1867 sub redacția fratelui seu, Leon a scris mai multe nuvele.

Decă este să judecăm lucrarea lui de om politic și de scriitor, cu nepărtinirea ce se cuvine pentru prieteni ca și pentru protivnici, trebuie să recunoșcem, că nu a dat vre-un rezultat mai durabil. Și cu toate aceste mörtea lui a lăsat un gol neimplinit în societatea ieșană și a fost simțită cu cea mai sinceră părere de reu de toți căți l'au cunoscut; — și cine nu-l cunoșcea? — fără deosebire de partid și clasă socială. Căci Leon Negruzzi eră figura cea mai populară din Iași, omul cel mai simpatic, unul din puținii bărbați pe lume, cari n'au avut dușmani, cu totă partea ce a luat-o la luptele politice ale timpului seu.

Acastă situație excepțională se esplică prin excepționala lui personalitate, și pentru cei ce l'au cunoscut mai deaprobe este ca o mângăere de a se gândi la individualitatea lui și a ficsă în trăsături mai precise o scumpă amintire.

Leon Negruzzi, înalt la statură, lat la față și la piept, cu umbletul balansat ca al marinarilor, cu gestul larg și cu risul sgomotos al temperamentului sanguinic, eră mai întei de toate un om bun la inimă, milos, cinstit și vesel până la ușurință. Cu vecinicul seu optimism eră dispus să privescă toate întâmplările din partea lor cea bună, și nici odată ura, invidia, descurajarea nu a găsit loc în sufletul lui. Crescut în atmosfera culturai occidentale, eră destul de pętruns de rezultatele ei pentru a înțelege și cel puțin a simți valoarea elementelor de civilizație. În știință, ca și în politică și în artă, decă nu avea spiritul de inițiativă, eră înse foarte primitor pentru orice impulsie sănătoasă și eră capabil să o judece, fiind înzestrat cu acel dar prețios, care într'o generație amestită de atatea idei nemistuite și de atatea aspirații nehotărâte a devenit foarte rar, cu ceea ce numesc francesii *bunul simț*. La aceste însușiri personale ale amicului nostru trebuie să adăogăm că eră — cu bunul seu simț și cu inima sa cea bună — un soț și un tată iubitor și iubit.

Înse în cadrul, în care s'au restrins »Convorbiri Literare« delă înființarea lor, nu putem insistă mai mult asupra persoanei lui private și nici asupra vieții lui politice, ci trebuie să ne dăm mai ales sémă de lucrarea lui literară.

Leon Negruzzi a publicat în revista noastră, pe lângă doue poesii neînsemnate, următoarele șase nuvele: »Vântul sörtei« (»Conv.« 15 aug. — 15 oct. 1867), »Evreica« (15 nov. 1868—15 ian. 1869), »O resbunare« (april 1874), »Țiganca« (febr. 1877), »Sergheie Pavlovici« (mai 1881) și »Osândiții« (dec. 1881, ian. 1882). Novelele aceste nu se disting prin originalitate de concepție seu de stil. După miile de romanuri și de nuvele străine ce le-am cetit toți și le-a cetit și Leon Negruzzi, figurile sale, vorbirea, simțimintele și complicațiile lor ne par cunoscute din alte scrieri, fără a putę spune, din care anume; probabil din mai multe deodată, înse numai din cele de felul romantic, nu de felul Balzac-Flaubert-Zola. Dealtminteri limba, în care sânt scrise, este ușoră și firească, ca și în novelele lui Gane, de care înse autorul nostru se deosebeșce prin ceva mai mare tensiune a interesului.

Critica mai severă, pe care subscrisul o crede îndreptătită în privința operelor literare și științifice, se află örecum desarmată în fața novelor lui Leon Negruzzi. Causa nu este ușor de esplicat, de și o credem valabilă și compatibilă cu totă rigórea unei judecăți estetice.

Leon Negruzzi este și el, în limitele talentului seu, un adept al acelei școle literare din Iași, despre care mult s'a đis, dar puțin s'a înțeles, adecă a societăței »Junimea«.

»Junimea« din Iași a fost — și acum putem vorbi de ea ca de un lucru trecut — o adunare privată de iubitori ai literaturai și a științei, de iubitori sinceri. Din întâmplare cei dintâi membri ai ei s'au găsit a fi înzestrați cu cunoștințe destul de felurite, fiecare după studiile și după gusturile sale, încat să se pótă completă unii pe alții și totodată să se pótă înțelege. Discuțiile cele mai animate, înse fără nici un amestec de interese personale, i-au apropiat și i-au împrietenit, atrăgând încetul cu încetul pe mulți alții, a cărui dispoziție de spirit îi făcea accesibili la asemenea cercetări adeseori abstracte. În primii ani ai acelor întruniri intime s'au urmărit cu stăruință cetirea mai tuturor operelor literaturai române de până atunci, bune-rele cum erau, și pe temeiul unor asemenea cetiri se iscau discuțiile: observări critice, încercări de stabilire a unui teren comun de înțelegere, teorii conduse la extrem și apoi limitate spre o aplicare mai firească, ecspuneri științifice despre estetică, despre limbă, despre scriere, despre multe alte obiecte ale gândirii omenești — căci științele se înrudesc, — *de omnibus rebus et quibusdam aliis*, totdeuna libere, adeseori îndrăznețe, de regulă vesele, niciodată personale, meschine, înveninate. Și se formase astfel o atmosferă de preocupări curat intelectuale, care fără voe și pe nesimțite ajunsese a stăpâni pe toți, așa încat orele petrecute odată pe săptămână la »Junimea« stăteau în cel mai mare contrast cu viața de toate zilele, erau o lume aparte, un vis al inteligenței libere înălțat deasupra trivialităților reale. Și așa de intensiv și așa de puternic lucră această atmosferă asupra celor ce o respirau, încat formă ea ersăș o legătură între ei și îi armonisă pe toți pentru timpul cât dură, pe unii pentru totă viața lor.

Cele mai disperate spirite s'au putut întâlni și s'au putut însufleți în acest contact: veselul voltairian Pogor cu sistematicul politic Carp, melancolicul Teodor Rosetti cu (pe atunci) humoristicul Iacob Negruzzi, scriitorul acestor rënduri cu militarul auto-

didact M. Cercez, traducătorul lui Heine N. Scheletti cu franțusul M. Korné, inchișul estetic Burghele cu vârtosul glumeț Creangă, juristul Mandrea cu hazliul Paicu, agerul și recele Buiucliu cu sentimentalul Gane, spaniolul Vărgolici cu obscurul german Bodnărescu, horățianul Olănescu-Ascanio cu liricul ofițer Șerbănescu, tăcutul Tasu cu vorbaretul Ianov, viul cugetător Conta cu poligraful Xenopol, esactul Melik cu »volintirul« Chibici, amarul critic Panu cu blândul Lambrior, anecdotistul Caraiani cu teoreticul Misir, bunul »papa« Culianu cu epigramaticul Cuza, isbucnitorul Philipide »Hurul« cu blajinul Miron Pompilie, super-gingașul Volenti cu filologul Burla, poporalul Slavici cu rafinatul Naum, înaltul vizător Eminescu cu nemilosul observator Caragiale, și alții și alții în umbră și în penumbră, ér din când în când în mijlocul lor intineritul Vasile Alecsandri cu farmecul poezierilor lui.

Unde sânt aceste timpuri și unde sânt acești oameni!

A venit realitatea practică, au venit cerințele vieții publice și i-au aruncat în diferite sfere de acțiune. Ér unde începe acțiunea, încetază răgazul contemplativ.

Și totuș cutez a dice, că la cei ce mai sânt în viață din vechea »Junime« literară, și chiar la cei desbinați astăzi prin luptele politice, a remas ceva statornic și comun: în viața lor privată amintirea orelor petrecute la »Junimea« printre cele mai ferice momente ale tinereții lor, în viața publică o mai mare accesibilitate pentru orice idee de interes general.

Din această epocă a »Junimei« a isvorit și activitatea literară a lui Leon Negruzzi, precum el însuș cu marea sa impresionabilitate, cu judecata sa sănătoasă și cu veselía sa, eră un element esențial în compunerea acelei societăți. Novelele autorului nostru sânt scrise pentru plăcerea lui de a le scrie, exclusiv numai pentru acesta — fără alt gând dealături, fără tendințe, fără vanitate, fără scopuri pieșișe, cu un cuvânt mai simplu: fără pretenție. De aceea cetirea lor îți lasă o impresie plăcută, și nu-ți vine să dici ca la mulți alți scriitori de ai noștri: mai bine făcea să nu le fi scris.

La cei ce l'au cunoscut în intimitate, se mai adaogă amintirea mișcătoare a sfilei autorului față cu scrierile sale, Leon Negruzzi avea în această privință o timiditate aprópe femeieșcă: în corpul seu uriaș se ascundea o gingășie sentimentală, care se genă de ea însăș.

Și astfel cele șese novele ne dau ultima trăsătură caracteristică pentru a ficsă figura prietenului dispărut din mijlocul nostru.

(C. L.)

T. M.

Vindecarea tuberculósei.

— Invențiunea drlui Koch. —

Atențiunea lúmei civilizate e țintită asupra Berlinului. Invențiunea drului Koch relativă la vindecarea tuberculósei a stérnit un peregrinagiu de medici la Berlin. Dr. Koch a devenit omul cel mai mare al secolului în științe.

Din comunicarea ce densusl dá publicului prin »Deutsche medizinische Wochenschrift« dăm și noi următoarele:

El începe raportul seu făcând mențiune despre conferința ce a ținut-o la al decilea congres internațional al medicilor la Berlin.

El a menționat atunci că a descoperit léc pentru animalele tuberculóse.

»Cu acest léc am început să fac experimentațiuni și cu ómenii. I-am inoculat și am observat că

face efect. Am continuat și am ajuns la un rezultat imbucurător«, scrie Koch.

»Despre modul cum am descoperit și am preparat materia de inoculare, nu pot scrie nimic, continuă doctorul, căci nu am terminat încă experimentațiunile și încercările pe cari am să le mai fac în această privință.«

Va vorbi despre această mai târziu.

Doctorii inse cari vor să aibă și să facă încercări cu această materie de inoculare, pot să o procure la doctorul Lippertz (Berlin, Lüneburgerstrasse 28.)

Koch face apoi o descrițiune aménunțită a efectului ce inocularea produce asupra omului și a animalelor.

Astfel el spune că omul se impresionéază mai repede, supórtă mai cu greu inoculările, decât un epure de esemplu. Așá unui epure i se póte inoculá un centimetru cub de materie, fără ca să-i facă efect. Unui om inse e destul și 0.25 centimetri cub pentru a-i face efect.

Doctorul Koch a făcut experimentațiuni chiar asupra-și, aplicându-și o injecțiá la braț. Și-a inoculat 0.25 centimetru cubic.

Étá ce a observat el: La 3—4 ore după injecțiá trupul și l'a simțit obosit; i-a venit apoi să tușéscă; respirația grea. Starea s'a început apoi să se agraveze și mai tare. La cinci ore după injecțiá a început să-l scuture un frig, care l'a ținut o oră intrégá; temperatura corpului i s'a urcat până la 39.60°; i-a venit în acelaș timp să verse.

La 12 ore după injecțiá durerile au încetat.

Trupul inse, și mai ales picioarele și mânilé, și l'a simțit câteva zile slăbit.

Cantitatea cea mai mică ce póte face efect asupra omului este 0.01 centimetru cub. La cei mai mulți ómenii inse această cantitate abia produce căldură și dureri.

Décá unui om tuberculos i se inoculéază 0.01 centimetru cubice (unui copil îi este de ajuns a 10 parte din 0.01 c. m.) el simte o durere: temperatura corpului i se urcă până la 39 - 40 grade, în unele casuri chiar până la 41°. Afară de acesta începe să verse, îl cuprind dureri în tot trupul. În unele casuri pe gât și pe piept îi ies niște pete ca și când ar avé scarlatină. Durerile nu le simte inse decât la 5—6 ore după inoculare, ele duréază inse cincispredece ore.

În tot acest interval bolnavii nu slăbesc inse pré tare, și, după ce fierbințelele încetéază, ei se simt ușor, mai tari ca înainte.

Ceea ce măreșce însemnătatea materiei cu care se inoculéază, este faptul că prin ea se póte face cea mai perfectă diagnosă persónelor ce sufér de vre-o bolă tuberculóasă. Astfel din esperiență caștigată deja că decá se injectéază o parte holnavă, unde e lupus de esemplu, gupă inoculare partea atacată își schimbă forma; decá deci după o inoculare séu doue nu se observă nici o schimbare pe suprafața părții trupului care se credea să fie atacat, e dovédă că n'avem a face cu tuberculosa.

Injecțiunea nu are inse efect decât asupra țesăturilor tuberculóse mai tinere; părți, cari sânt atacate deja de mult și au trecut într'un fel de stare de descompunere, séu de atrofiare, nu se mai resimt la efectul injecțiunei.

Trebuie inse, scrie Koch, ca bolnavul atins de tuberculóasă, să nu se mai infecteze chiar în decursul tratamentului. Cât despre semnul decá starea bolnavului se ușuréază prin injecțiá, cel mai sigur semn este decá esaminăm saliva bolnavului. După doue trei inoculări, ea nu mai conține materie infectată, se subțiează, capétá o culóre mai deschisă, și, ceea ce este mai semnificativ, e că pusă sub microscop, se

póte vedé fórte bine, că numărul baccililor s'a imputinat.

Savantul doctor își incheie comunicarea sa cu următoarele rânduri:

»In urma tuturor acestor observări și experimentațiuni pot să afirm, că tuberculoza se póte vindeca cu ajutorul acestor injecțiuni cu cea mai mare siguranță. Singura rezervă ce este de făcut, e că experimentațiunile de până acum nu dovedesc încă decă vindecarea este definitivă, decă bolnavul nu póte să cadă din nou in oftică; e de presupus inse, că și după ce tuberculosa s'ar ivi din nou, ea póte fi vindecată tot așa de ușor ca întâia dată.

»Ș-apoi ca la tóte bólele infectate, așa și aici se póte presupune că organul, odată vindecat, va rămâne sănétos. Ș-acésta chiar și pentru cei la cari oftica este mai gravă. Numai persónele la cari tuberculosa este inaintată, la cari plămânul are deja caverne (goluri) mari, nu mai pot fi vindecate. Acestora nu li se póte ușorá starea decât pe timp scurt, dar la tot casul un bine li se póte face și acestora.

Venătoare de crocodili pe malurile Nilului.

— Veți ilustrațiunea din nr. acesta. —

In vécurile de pruncie ale omenimei, crocodilii au fost adorați ca niște zei. Vechii egiptieni i-au hrănit cu ingrigire, ér după mórtea lor i-au imbalsamat și i-au păstrat in catacombe. unde până 'n ziua de astăzi se găseșc in numer mare.

Acésta adorațiune e cauza, că 'n timp de vécuri Nilul a fost plin de crocodili. In deceniile din urmă s'au omorít din ei fórte mulți, cu tóte aceste încă sânt și acuma unele puncte ale marelui fluviu, unde se află o mulțime de crocodili, din cari unii se desvóltă până la lungimea de 10 metri, căci crocodilii dela Nil sânt cei mai mari între toți crocodilii.

In evul vechiu fórte multe credințe desérte s'au susținut despre crocodili. Așa s'a cređut, că ei șciu să imiteze fidel plânsul copilului și astfel înșelá la sine victimele sale. De aici s'a născut đicala: »La-crime de crocodil«

Poporul egiptean de adi a stîns tóte acele credințe desérte. Ținénd la obiceiurile lumei prosaice moderne, el organizáză venătoare asupra sfinților de odinióră, căci a aflat că pielea și unsórea lor se pot întrebuință la multe lucruri și astfel se pot vinde.

O astfel de venătoare infătoșezá și ilustrațiunea noastră din nr. acesta. Pe când crocodilul dormia la umbră, i s'a aruncat funea 'n grumaz și pe când trei enși îl trag afară, al patrăle i dá o lovire 'n cap.

Literatură și arte.

✓ **Alecsandri la Miroeșol**, noua piesă a dlui V. A. Urechia, se va publicá întâiu in »Familia.« Stimabilul autor, care in multe rânduri a onorat fóia noastră cu lucrările sale și de asta-dată a ținut să ne distingă și să dea o probă nouă de simpatia ce pórtă pentru românii de dincóci de Carpați. Piesa se va jucá in curénd la București, de cătră artiștii Teatrului Național. După aceea numai decât va urmá publicarea, asupra căreia încă de acuma atragem atențiunea cetitorilor noștri. Piesele dlui Urechia ca subiect, ca compoziție și ca limbă, tóte au un farmec particular; astfel și noua sa inspirațiune e un adevérat buchet poetic, care tuturor le va oferí plăcere.

✓ **Sorieri alese de Alecsandri**. Peste câteva zile va apăre, serie »Románul« de sub téscurile tipografiei sta-

tului un volum, care va conține cele mai frumoșe din poesiile lui V. Alecsandri, precum și câteva din bucățile lui de proză. Acest volum se va vinde in folosul lucrătorilor din tipografia statului plătiți cu diurnă. Volumul va conține și un portret al poetului, lucrat de eminentul nostru xilograf, dl Iuliu Pop.

Arbore genealogic. Dl Ion C. Gârleanu a lucrat o cartă conținénd »Arborele genealogic« al statelor din Europa și al suveranilor lor, dimpreună cu mărcile tuturor acestor țeri. Carta acésta, imprimată cu ingrigire in imprimeria Engel din Viena, e o lucrare meritorie și de mult folos.

Điare noue. *Ialomíța* este titlul unui nou điar național liberal ce a apărut in Călărași. — *Aurora* e numele unui điar din Călărași. Íși propune a susține interesele locale.

Teatru și musică.

Șoiri teatrale. *Đșóra Elena Theodorini*, cântăreța noastră atât de aplaudată in străinătate, a semnat un contract spre a jucá in érna acésta la Roma. Debutul va fi cu »Carmen« de Bizet. Marea artistă va veni prin martie in România. — *Gabrielescu*, vestitul nostru tenor, e angajat pentru érna acésta la teatrul Scalla din Milano.

Đșóra Bârsesou la Buoureșol a inceput să jóce mercuri la 7/19 novembre; a continuat joi la 8/20, vineri la 9/21 și va incheia luni in 12/24. Represintațiunile se dau in Teatrul Național — in limba germană.

Operă română. Cetim in »Románul«: Ni se spune că dr. Otremba va oferí direcțiunei Teatrului nostru național o operă română cu subiect istoric de dl N. Beldiceanu, avénd partițiunea făcută de dsa. Decă direcțiunea o va admite, vom avé in stagiunea acésta o operă română.

Teatru din Iași se va deschide cu următorii repertoriu: »Tartuf, Avarul, Vieleniile lui Sapin, Căsătoria silită«, de Molière. »Hernani, Ruy-Blas«, de Victor Hugo. »Mercadet«, de H. de Balzac. »Alecsandri in Mirceșci«, de V. A. Urechia. »Varnița« (la grande Maniere), de George Ohnet. »Păsărele, Domnul cu mânilé mici«, de Eugene Labiche. »Martira, Lupta pentru 3 milióne«, de Adolphe D'Ennery. »Grenoir«, de Th. de Banville. »Chirigii dlui Blondeau«, de Henri Chivot. »Să ne despărțim« (Divorçon), de V. Sardou. »Provincialii in Paris«, de Emile de Najac. »Testamentul lui Cesar Girodot«, de Adolphe Bellot. »Căsătoriile«, de Fulgence. »Năsdravăniile divorțului«, de * * »Sfânt séu nebun«, de José Esгарay. »Doctorésa«, de Henry Bocage. »Bastardul«, de Alfred Touroude. »Mirésa ținósă«, de Leon Gandilot. Pe lângă acestea, din autorii români se vor alege cele mai frumoșe piese pentru a se represintă. Directori de scenă, dnii Em. Manoliu și C. Ionescu. Regisor, dl Thais.

O nouă reuniune de cântări. Ministrul de interne reg. ung. a provéđut cu clausula de aprobare sub nr. 80,183 statutele reuniunii de cântări și musică gr. or. din Giula.

Biserica și școlă.

Șoiri bisericóșol și școlare. *Dna Alina Stirbei* din București a trimis bisericeii gr. or. române din Brașov 900 lei. — *Dl Ioan Buna*, vicenotar on. in Biharea, a fost promovat la gradul de dr. in drept de cătră universitatea din Budapesta. — *Dl Augustin Cheșian* din Ercea a fost promovat de cătră universitatea din Cluș la gradul de dr. in drept. — *La Me-*

hadia in 18/30 l. c. se va face alegerea de protopresbiter al tractului Mehadia; comisar consistorial va fi protopresbiterul dr. G. Popovici din Lugos.

Festivitate școlară în Beins. Primim din Beins următoarele șire: In ziua de ați (Michail și Gavriil), s'a ținut o festivitate școlară in gimnasiul din Beins, la care a luat parte afară de corpul profesoral și junimea studiosă întrégă și un public frumos, între cari și multe dame și damicele. Programul festivității s'a executat foarte corect. Directorul gimnasiului Ioan Butean făcu schița biografică a Ilustrității Sale Mihail Pavel, arătând cum din un băiat s'erman, fără nici o proptă, prin energia, diligența și assiduitatea sa a ajuns la trépta mărétă a episcopului de Oradea-mare. Cum prin cumpétul seu, și rara-i liberalitate s'a făcut al doilea fundator al institutului nostru, carele este cea mai scumpă gemmă in corona sa eppescă! Arătând acest esemply viu, însufletește tinerimea studiosă la apertepționarea ideilor marelui episcop și mecenate, carele in întréga sa vieță a conlucrat și conlucra întru emolumentul scumpei sale biserici și națiuni. — După acésta vorbire meduósă urmă corul vocal cu un întreit »Trăescă.« Pășește apoi la tribună junele Talos din cl. VII și declaméză o poesie românescă cu mult simț. Corul musical îi respunde cu o »Ardelénă«, ér corul vocal, sub conducerea profesorului Tr. Farkas, îl îngână cu »Hora« de Dima. Urméză tinérul Mureșan din cl. VIII, reproducând cu multă istețime și bonomiă »Az obsitos vitéz« de Garay. Minciunile colosale ale lui Hári János stérniră o ilaritate generală. Corul instrumental reproduce un vals. In urmă declamă tinérul Busilla din cl. VII »Frații Jderi« de Alecsandri. Insuflețirea producutilui, precum gesturile, și tonul corespunđător ne indreptătesc a sperá din tinérul amintit un orator foarte bun! Corul vocal mai produse »Bucurii nevinovate« in conceptul lui I. Spal. In sférșit dl director, adresând câteva cuvinte însuflețitorre junimei cu respect la însemnătatea ăilei și mulțămind publicului pentru interesarea dovedită, — incheie ședința publică. Corul instrumental concomiteză publicului ce se depărta, cu acórdele armoniose ale lui »Mihai Eroul.«

Biserica română gr. or. și conciliul ecumenic. Patriarchul Constantinopolului a adresat și mitropolitului Miron o scrisóre confidențială, in care se pune întreabarea decă biserica română gr. or. din Ungaria ar fi aplicată a luá parte la un conciliu ecumenic. Mitropolitul ar fi respuns, că nu va face greutăți intrunirii unei astfel de adunări bisericești, care ar puté da multe idei bune la organizarea nouă a bisericeii ortodoxe. Biserica condusă de P. Sf. Sa, este cu deseversire națională și totodată democratică. P. Sf. Sa ar salutá cu bucurie idea, decă la un conciliu aceste principii ar fi admise in întrégă biserica ortodoxă orientală. Biserica română pôte deoparte numai aprobá, decă patriarchul apără cu energie față cu guvernul turcesc drepturile autonome ale bisericeii sale, de altă parte inse ea trebuie să recunoscă și pretensiunile Bulgarilor, fiind că după canonul 34 al constituțiunii bisericești se pretinde autonomia națională a bisericilor separate. Este a se nisui într'acolo ca tóte bisericile orientale să existe lângă olaltă egal indreptățite ca corporațiuni libere naționale. Dorințele ce se manifestă din partea Rușilor și a Grecilor, de a creá o supremație organică asupra bisericilor speciale, stau in contradicere atât cu principiile apostolice, cât și cu dreptul canonic. Din aceste cause nisuințele grecești și rusești de supremație nu pot contá la spriginul bisericeii române.

„Junimea“, societatea academică română din Cernáuți, după cum aflăm din raportul seu anual, a ținut in decursul anului 1889—90 2 adunări gene-

rale, 11 ședințe plenare, 23 ședințe ale comitetului și mai multe intruniri literare. Diare a avut societatea 46. Biblioteca s'a imbogățit cu mai multe opuri; cu totul constă din 2133 opuri in 1445 volume, 732 broșuri și charte. Fondul neatacabil: 627 fl. 12 cr.; aveirea totală 2065 fl. 61 cr. Societatea are: membri onorari 18, fundatori 9, spriginitori 35, emeritați 48, ordinari 36. Cu inceputul anului 1890—91 au intrat 52.

Ce e nou ?

Hymen. Dl Gregoriu Br. Nistor, absolvent de teologie, și dșóra Amalia Nagy, la 11/23 novembre se vor cununá la Grind. — Dl Ivon Bucur, absolvent de teologie, s'a cununat cu dșóra Maria Ilieș in Sângeorgiul-de-Câmpie. — Dl Teodor Sêrbu, din Carpiniș și dșóra Maria Andreș din Câmpeni, se vor cununá in 8/20 novembre in biserica română gr. or. din Câmpeni. — Dl Nicodim Paul, absolvent de teologie și dșóra Ana Nemeș se vor cununá in 20 novembre n. in biserica română gr. c. din Asuagiul de jos. — Dl G. B. Reitescu, invétator dirigent la școla centrală română gr. or. din Sânpetru, tractul Hațeg, s'a cununat cu dna Luia Pop in Sânpetru.

Șciri personale. Generalul Mihail cavalier de Trapșa a cerut să fie pensionat. In urma superarbitrării făcute din cauza acésta, s'ar fi constatat, că actualmente nu este apt de serviț și de aceea s'a pus in disponibilitate pe timp de șese luni. — Dl Stefan Iulian, escelentul artist al Teatrului Național din București, s'a dus la Berlin la dr. Koch, spre a-l consulta in privința bólei sale. — Dl dr. Cornel Diacovich, editorul revistei »Románische Revue«, se va mutá in 1 decembre la Sibiu; revista sa va eși tot a Viena.

Reuniunea femeilor române din Sibiu a ținut la 9 novembre n. a XX-a adunare generală in localitățile casinei române, sub presiudiul dómnei Maria Cosma. Scopul pentru care lucréză acésta reuniune de ani de ăile, scrie »Telegraful Român« este atât de sublim, încât merită acésta reuniune ca să fie spriginită de toți ómenii de bine, căroro le zace la inimă prosperarea némului nostru. Ochiul nededat a vedé o cunună de dómne, intrunite pentru de a rivalisá cu comitetul asociațiunei intru susținerea școlei de fețițe remâne fermecat, ér inima i saltá de bucurie omului, când vede, că cu câtă căldura este imbrăoșată acésta reuniune de publicul cel mai inteligent din Sibiu. Presidenta reuniunei cu cunoscutu-i tact a condus și acésta adunare generală spre mândria noastră. Raportul comitetului cetit de secretarul reuniunei dl dr. Octavian Russu este o iconă fidelă a activității reuniunei. Esaminate obiectele de petraclat, acceptat bugetul pe anul următor, dómna presidentă mulțameșce in termini aleși domnilor și dómnelor cari au participat in număr atât de considerabil la acésta adunare și declară ședința adunării de incheiată. Pré Cuvioșia Sa domnul archimandrit și vicariu archiepiscopesc dr. Ilarion Pușcariu, adânc pêtruns de frumoșele rezultate ce le arată acésta reuniune prin aceea, că contribue la realizarea legitimelor nóstre aspirațiuni culturale prin creșcerea ce o dá femeiei române, propune și adunarea primeșce cu însuflețire a se esprimá mulțămită protocolară comitetului și in special dómnei presidente pentru activitatea ce o desvóltă in direcțiunea acésta.

Dela Academia română. In ședința de vineri a Academiei române, dl N. Ionescu a propus ca Academia să ia inițiativa serbării unui jubileu de 600 ani al descinderii lui Radu Negru in România. După o discuție de 2 ore, la care a luat parte dl Urechă

și alții, s'a admis părerea dlui Urechia ca nu numai să se serbeze cei 600 ani dela descălicare, dar cu această ocaziune să se serbeze 1900 și atâția de ani de când s'a așezat aci coloniile latine, obârșia nămului nostru. S'a ales spre acest scop o comisiune care să lucreze la realizarea jubileului, compusă de dnii N. Ionescu, V. A. Urechia, B. P. Hașdău, Maniu, Gr. Tocilescu, etc., toți membri ai secțiunii istorice.

Nicolae Fekete Negruțiu.

Simeon F. Negruțiu ca tată, Susana mărit. Stefan Câmpeanu; Ioan, Iosif și dr. Emiliu F. Negruțiu medic ca frați, cu soțiile și fiii acestora ca nepoți și nepoțe; Ana și Susana ca mătușe, în numele lor și a celorlalți numeroși consangeni cu inimă înfrântă de durere aduc la cunoștința tuturor amicilor și cunoșcutilor mărtașă pre timpurie a preiubitului și neuitatului lor fiu, frate, unchiu, nepot și cumnat, Nicolae Fekete-Negruțiu preot gr. cat., ases. consist., redactor și proprietar etc. întâmplată după lungi și grele suferințe, în etate de 42 ani, la 11 noiembrie a. c. în Abbazia. Scumpele-i oseminte se vor așeză spre repausul etern în 16 l. c. st. n. la 10 ore a. m.: în cimiterul român gr. c. din Gherla. Fie-i țărina ușoră și memoria în etern binecuvântată! — În mormântarea reposatului nostru coleg, care prin filantropia sa și-a creat un nume stimat, s'a făcut la 16 l. c. în Gherla, pontificând canonicul Stefan Biltiu, asistat de 19 preoți români și 5 armeno-catolici. Cuvântarea funebrelă s'a ținut de dl Ioan Papău, iertăciunile de cătră prot. Andrei Anton. La mormânt vorbiră profesorul dr. Ioan Pop, preotul V. Podóbă și avocatul G. Trifon.

Studentii universitari din București au decis să redacteze un memorandum, care să cuprindă starea politică a românilor din Ungaria și Transilvania. Memorandumul, scrie »Românul«, va fi gata chiar în săptămâna aceasta. El va fi scris în limbile, română, franceză, germană, italiană și rusă. Memorandumul se va trimite tuturor foilor mari din Europa, și bărbaților de stat, precum și oamenilor politici, al căror interes pentru noi se va solicita și în alt chip. Comitetul de acțiune este condus de simpaticul student Mehedint. Conform statutelor redactate de comitet, în clubul ce se va înființa, vor pute să intre toți școlarii de carte cari se interesează de starea Românilor în afară de regat. Îndată ce memorandumul va fi gata, se va convoca o întrunire a tuturor studenților, cărei i se va ceti memorandumul. Odată aprobat, memorandumul va fi tipărit și trimis pe la toate țările și universitățile din Europa.

Societatea științifică și literară din Iași s'a constituit pe al treile an astfel: președinte: Gr. Cobălcescu, secretar general: Grig. Buțureanu, cassar: Vasile Buțureanu, bibliotecar: Gh. Ghibănescu. Secțiunea științifică alege președinte pe dl Vlădescu, secretar dl Mănescu, director al arhivei dr. Leon. Secțiunea literară alege președinte pe dl A. D. Xenopol, secretar Eduard Gruber, director al arhivei H. Tictin.

Serbările dela Ateneul din București. Între altele, la serbările Ateneului, vor fi așa numitele tablouri *vivants*. Scenele vor fi luate din istoria Românilor. Ni se spune, scrie »Românul« că unul din aceste tablouri va reprezenta pe Miron Costin, cetind poema sa în limba polonă regelui Sobieski.

Neorolog. Nicolae Butariu, preot gr. or. în Boșești, părțile zarandane, a murit acolo la 1 noiem-

bre, în etate de 46 ani, lăsându-și biblioteca în preț de 1000 fl. bisericeii la care a servit. — Ioan Covaciu, preot în Négra, a murit la 12 noiembrie n., în etate de 73 ani.

Oglinda lumii.

Școala română în Macedonia. Cetim în »Voința Națională«: Procesul ce partidul român din comuna românească Nevesca (Macedonia) intentase primăriei din sus șa comuna, proces relativ la instalarea școlii române din acea localitate în localul școlii comunale, s'a tranșat în favorul Românilor. Deciziunea tribunalului turcesc din Bitolia este: »că școala română din Nevesca să fie instalată în localul școlii comunale, ér cheltuelile de întreținere ale școlii să fie pe seama comunei.«

Sângele apă nu se face. Din următoarele reiese încă odată și deseversit, că sângele apă nu se preface. În revoluția dela Buenos-Ayres s'a distins cu osebire tinerul Brown Canzio, care a făcut mai multe acte de uimitor eroism. Foile nici nu au întârziat a-l slăvi și numele lui era laudat de toți aceia cari au ridicat armele contra președintelui Celman. Noul guvern, care a venit în urma revoluției, n'a uitat nici el pe tinerul vitez, ei l'a distins recomandându-l chiar regenților. S'a descoperit atunci că tinerul nu este alt cineva decât nepotul lui Garibaldi. Descoperirea acesta a mărit și mai mult popularitatea eroului, așa că ați el este cântat de toți poezii. Ceea ce mai plăcut pentru el, e că primește zilnic poezii scrise de domnișore bogate și frumoșe, cari toate ar fi foarte fericite de a-l avé ca bărbat.

Un obicei ca la noi. »Gazette de Lausanne« dice că în comuna Sobrio, Tessin, există un obicei obișnuit: Când trebuie să se facă o căsătorie, logodnicul se presintă, în ziua ficsată, îmbrăcat în haine de serbătoare și însoțit de nașul seu, de părinți și de amici, precum și de o suită cât se pôte de numerosă, la ușa logodnicei sale unde bate și cere să fie primit. Ca răspuns la întrebările ce i se face, spune cine este și ce voesce, și solicită mai întâiu cu politeță, apoi într'un mod mai grăbit, a i se da juna fată pe care a ales-o de soție. După mai multe întrebări și răspunsuri, i se presintă pe rând doué séu trei mame de familie, bătrâne, câteva fete urite și cocoșate séu niște păpuși mari, pe cari le trimite îndată 'napoi în risul sgomotos al camarășilor sei. Atunci i se esplică că persóna pe care o cere nu se află acolo, dar că pôte să intre în casă pentru a se asigură énsuș de este astfel. Atunci logodnicul caută în toate părțile și și găseșce în fine logodnica în camera ei, îmbrăcată în hainele de nuntă. Este luată de mână și adusă în mijlocul strigătelor de bucurie ale nuntașilor; tatăl și rudele fetei vin și fac parte din cortegiu, pe când mama ei rămâne singură în casă, împreună c'o femeie bătrână.

Căldndarul săptămânei.

Diua sépt.	Căldndarul vechiu	Calind. nou	Sórele
Dumin. 25 după Rusalii Ev. 8 dela Luca c. 10 gl. 8, a inv. 3.			res. ap.
Duminică	11 M. Mina și Vichentie	22 Ptolomeus	7 8 4 22
Luni	12 Par. Ioan Milostiv.	23 Wendelin	7 10 4 20
Marți	13 † Par. Ion g. d. aur	24 Ursula	7 12 4 19
Mercuri	14 † S. Apost. Filip	25 Cordula	7 13 4 18
Joi	15 SS. M. Gurie, Samona,	26 Severin	7 14 4 17
Vineri	16 † Ap. și Ev. Mateiu	27 Salome	7 16 4 16
Sâmbătă	17 Par. Georgie M.	28 Crispin	7 17 4 16

Proprietar, redactor răspundător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Iosif Lang în Oradea-mare.